

ที่ระลึก

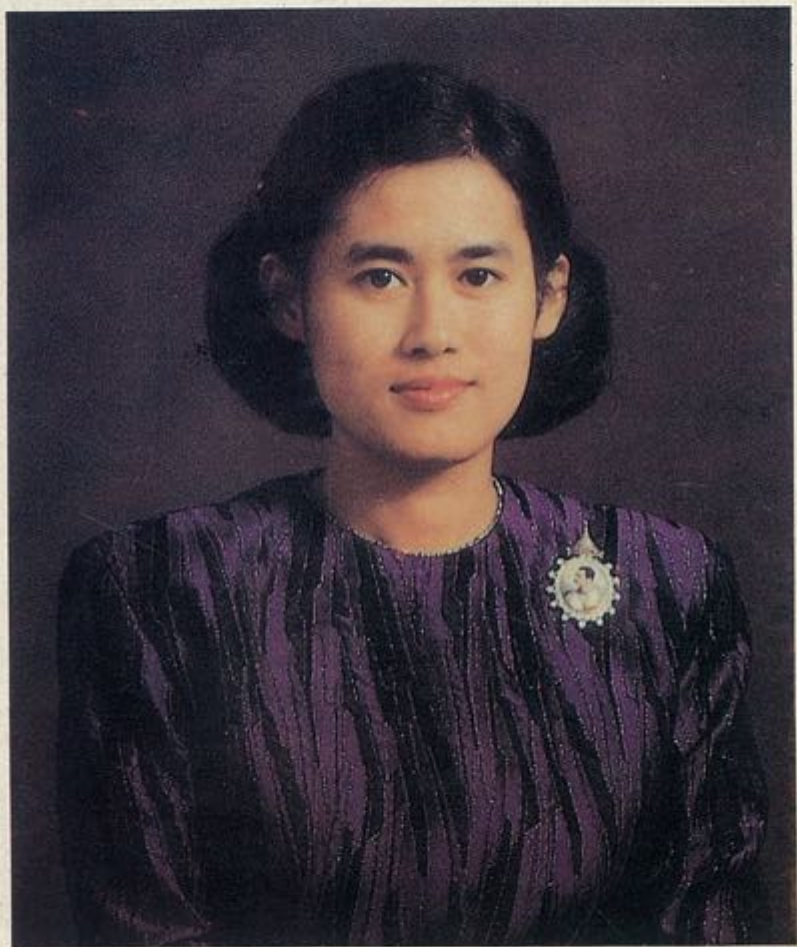
พิธีเปิดห้องสมุดประชาชน

“ เฉลิมราชกุมารี ”

อำเภอตากสี จังหวัดนครสวรรค์

วันพุธที่ ๑๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗

หนังสืออ่านหนังสือ

....หนังสือเป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ต่าง ๆ นักปราชญ์ในสมัยโบราณได้ใช้หนังสือบันทึกความรู้และความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ไว้เป็นสมบัติตกทอดมาถึงสมัยปัจจุบันเป็นอันมาก เช่น กฎเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เป็นต้น เพราะความรู้ของคนสมัยโบราณนั้น เกิดขึ้นจากความสังเกต เขาเหล่านั้นได้สังเกตความเป็นไปของโลกและจดข้อความต่าง ๆ ในแง่ความคิดเห็นของเขาไว้ คนในสมัยต่อมาได้อ่านข้อความเหล่านั้นและติดตามค้นคว้าเพิ่มเติม ทำให้ความรู้ของมนุษย์กว้างขวางยิ่งขึ้น

....นับว่าฉันเป็นผู้โชคดีที่มีโอกาสศึกษาในสมัยที่มีหนังสือซึ่งผู้แต่งได้แต่งไว้เพื่อให้ผู้อื่นได้ค้นคว้าหาความรู้มากมาย

หนังสือนี้ มีมากมาย หลายชนิด
ให้ความรู้ สัมผัส บันเทิงใจ
มีวิชา หลากอย่าง ต่างค่าพวง
วิชาการ สรรพมา สรรพพัน

นำดวงจิต เร่งวัน ขึ้นสุดใต้
ชั้นแจ้งไฟ ใจสุมาน อ่านทุกอัน
ตั้งจะดอง ค้นได้ ให้ลูจสันต์
ตั้งจิตอัน อ่านอ่านได้ ไม่เบื่อเลย

(บทพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ขณะทรงศึกษา
ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๑๒)

ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า

ความรู้ของมนุษย์เป็นมรดกตกทอดกันมาตั้งแต่ครั้งโบราณ เมื่อมีการประดิษฐ์คิดค้นตัวอักษรขึ้น ผู้มีความรู้ก็ได้บันทึกความรู้ของตน สิ่งที่ตนค้นคว้า เป็นจารึกหรือเป็นหนังสือ ทำให้บุคคลอื่นในสมัยเดียวกัน หรืออนุชนรุ่นหลังได้มีโอกาสศึกษา ทราบเรื่องนั้น ๆ และได้ใช้ความรู้เก่า ๆ เป็นพื้นฐานที่จะหาประสบการณ์คิดค้นสิ่งใหม่ ที่เป็นความก้าวหน้า เป็นความเจริญสืบต่อไป

ห้องสมุดเป็นสถานที่เก็บเอกสารต่าง ๆ อันเป็นแหล่งความรู้ดังกล่าวแล้ว จึงเรียกได้ว่าเป็นครู เป็นผู้ชี้แนะให้เราแก้ปัญหา วิเคราะห์วิจารณ์ให้รู้สิ่งควรรู้อันชอบธรรมด้วยเหตุผลได้

ข้าพเจ้าอยากให้เรามีห้องสมุดที่ดี มีหนังสือครบทุกประเภทสำหรับประชาชน หนังสือประเภทที่ข้าพเจ้าคิดว่าสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง คือ หนังสือสำหรับเด็ก วัยเด็กเป็นวัยเรียนรู้ เด็ก ๆ ส่วนใหญ่สนใจที่จะทราบเรื่องราวต่าง ๆ แปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่แล้ว ถ้าเรามีหนังสือที่มีคุณค่าทั้งเนื้อหา และรูปภาพให้เขาอ่าน ให้ความรู้และความบันเทิง เด็ก ๆ จะได้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ที่รอบรู้ มีธรรมะประจำใจ มีความรักบ้านเมือง มีความต้องการปรารถนาจะทำแต่ประโยชน์ที่สมควร

(เฉลิมพระเกียรติและรวมพระราชนิพนธ์, พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๒๐, สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๒๑)

คำนำ

นับเป็นมิ่งมหามงคลยิ่งสำหรับชาวนครสวรรค์และชาวอำเภอตากาลิทุกคน ที่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินมาเป็นองค์ประธาน ในพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอตากาลิ ในวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๓๗

เพื่อจารึกไว้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ทางการศึกษา ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์ จึงได้จัดทำหนังสือที่ระลึกเล่มนี้ขึ้น โดยลำดับเนื้อหาตั้งแต่ กำหนดการเปิด ประวัติความเป็นมา กิจกรรมที่นำเสนอในห้องสมุด ข้อคิดเห็นของบุคคลที่ เกี่ยวข้อง สมเด็จพระเทพฯ กับจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูลของจังหวัด และอำเภอตากาลิ เป็นต้น หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ห้องสมุดแห่งนี้จะเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ที่สำคัญยิ่ง ของชาวอำเภอตากาลิ และละแวกใกล้เคียงในโอกาสต่อไป.

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
ความเป็นมาของห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอตากาลี	๑
ต้นไม้มหามงคล	๔
มีอะไรในห้องสมุดแห่งนี้ ข้อคิดเห็น	๕
คติธรรมของพระเทพญาณโมลี รองเจ้าคณะภาค ๔ เจ้าอาวาสวัดนครสวรรค์	๑๓
ข้อคิดเห็นของร้อยตรีพูลศักดิ์ สัตยานุรักษ์ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์	๑๕
ข้อคิดเห็นของนายวิชัย ธรรมชอบ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์	๑๗
ข้อคิดเห็นของนายรณพจน์ จุ้ยศิริ นายอำเภอตากาลี	๑๙
ข้อคิดเห็นของนายบังอาจ บำรุงศรี ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียน จังหวัดนครสวรรค์	๒๑
ประกาศจังหวัดนครสวรรค์ เรื่องการจัดตั้งห้องสมุด "เฉลิมราชกุมารี"	๒๓
สำเนาหนังสือขอพระราชทานกราบบังคมทูล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดห้องสมุดฯ	๒๔

สำเนาหนังสือสำนักราชเลขาธิการ ทรงรับเชิญเสด็จฯ	
เป็นองค์ประธานเปิดห้องสมุดฯ	๒๕
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	
กับจังหวัดนครสวรรค์	๒๖
แนะนำจังหวัดนครสวรรค์	๒๙
แนะนำอำเภอตากาลี	๓๗
ภาคผนวก	
รายนามผู้บริจาคเงินสมทบ	๔๕
ผังแสดงที่ตั้งห้องสมุดฯ	๕๐
กำหนดการพิธีเปิดห้องสมุด "เฉลิมราชกุมารี"	๕๑

ความเป็นมา
ของ
ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"
อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเล็งเห็นความสำคัญ
ของห้องสมุดประชาชนในอันที่จะตอบสนองความต้องการด้านการอ่าน การศึกษาของประชาชน
ซึ่งเป็นผลต่อการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็น
ได้จากบทพระราชนิพนธ์ของพระองค์ท่านที่ให้ทัศนะเกี่ยวกับห้องสมุดไว้ดังนี้ คือ

"ข้าพเจ้าอยากให้เรามีห้องสมุดที่ดี มีหนังสือครบทุกประเภทสำหรับประชาชน
หนังสือที่ข้าพเจ้าคิดว่าสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง คือ หนังสือสำหรับเด็ก วัยเด็กเป็นวัยเรียนรู้
เด็ก ๆ ส่วนใหญ่สนใจที่จะทราบเรื่องราวต่าง ๆ แปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่แล้ว ถ้าเรามีหนังสือที่
มีคุณค่า ทั้งเนื้อหา และรูปภาพให้เขาอ่านให้ความรู้ความบันเทิง เด็ก ๆ จะได้เติบโตขึ้นเป็น
ผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ที่รอบรู้มีธรรมะประจำใจ มีความรักบ้านเมือง มีความต้องการปรารถนา
จะทำแต่ประโยชน์ที่สมควร"

ฉะนั้น เพื่อเป็นการสนองพระราชปณิธาน และร่วมเฉลิมพระเกียรติในวโรกาส
ที่พระองค์ท่านทรงมีพระชนมพรรษาครบ ๓ รอบ ในปีพ.ศ. ๒๕๓๔ กระทรวงศึกษาธิการ
จึงได้พิจารณาขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรี ดำเนินโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน ตาม
แนวพระราชดำริ ของสมเด็จพระเทพรัตนสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อันได้รับพระราชทาน
นามว่า " ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี "

สำหรับจังหวัดนครสวรรค์นั้น ได้พิจารณาจัดตั้งที่อำเภอตากลี เพราะเป็น
อำเภอใหญ่ มีประชากรมาก ทำเลที่ตั้งเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนกระตือรือร้นให้
ความสนใจ และความร่วมมือเป็นกรณีพิเศษ

การดำเนินการก่อสร้าง

การก่อสร้างห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอตาคลี ใต้ที่บริเวณ
หมวดการทางช่องแค ซึ่งเป็นที่ราชพัสดุ จำนวน ๓ งาน ๙๙ ตารางวา

๑. การวางศิลาฤกษ์

ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ (ร้อยตรี ทวี พรหมนารถ) รองผู้ว่าราชการ
จังหวัดนครสวรรค์ (ร้อยตรี สัญชัย ศวิตชาติ) นายอำเภอตาคลี (นายดาร
การุณยวนิช) และคณะผู้บริหารจากเงินสมทบ ได้เข้ารับพระราชทานแผ่นศิลาฤกษ์และโล่
จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่สวนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร
เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๓๔ สำหรับโล่ของอำเภอตาคลี ที่ได้รับพระราชทาน เป็นใน
นามของชาวอำเภอตาคลีทุกท่าน

การวางศิลาฤกษ์ ได้กำหนดวางศิลาฤกษ์ในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๓๔
ตรงกับขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๑๐ โดยการวางศิลาฤกษ์ลุล่วง ยังไม่ได้ก่อสร้าง เนื่องจาก
การปรับพื้นที่ของหมวดการทางยังไม่เรียบร้อย

๒. การก่อสร้าง

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เสี่ยงวิวัฒน์ เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ในวงเงิน
งบประมาณ ๒,๑๙๕,๘๗๕ บาท (สองล้านหนึ่งแสนเก้าหมื่นห้าพันแปดร้อยเจ็ดสิบห้า
บาทถ้วน) เริ่มทำสัญญาเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๓๕ ก่อสร้างแล้วเสร็จในเดือนพฤศจิกายน
๒๕๓๕

สำหรับงบประมาณการก่อสร้างและการตกแต่งทั้งภายนอกและภายในอาคารนั้น
นอกจากจะจ่ายเงินงบประมาณของทางราชการแล้ว ยังได้รับการสนับสนุนร่วมแรงร่วมใจ
จากพี่น้องประชาชนจังหวัดนครสวรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวอำเภอตาคลี ที่มีส่วนร่วม

ในการระดมสรรพกำลังจัดหาทุนด้วยดีตลอดมา

นอกจากนั้นฝ่ายคณะสงฆ์โดยการนำของ พระเทพญาณโมลี รองเจ้าคณะภาค ๔ พระครูวาปีปทุมรักษ์ เจ้าคณะอำเภอหนองบัว และพระครูนิพันธ์สาธุกิจ เจ้าคณะอำเภอตาคลี ก็ได้ร่วมหาทุนสมทบก่อนแรกในการก่อสร้างห้องสมุดฯ แห่งนี้ โดยการจัดสร้างวัตถุมงคลหลวงพ่อเดิมไว้ให้ศาสนิกชนเช่าบูชา

ผู้ที่มีส่วนร่วมสำคัญในการจัดหาทุนสมทบสร้างห้องสมุดประชาชน 'เฉลิมราชกุมารี' กล่าวข้างต้นนั้น จังหวัดนครสวรรค์ได้ประกาศเกียรติคุณให้ทราบโดยทั่วกันแล้ว

ต้นไม้หม่อมงคล
ประจำห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"
อ.ตาดลี จ.นครสวรรค์

ต้นพิกุล

มีอะไรในห้องสมุดแห่งนี้

บริเวณภายนอก จัดสวนไม้ดอกไม้ประดับสวยงาม มีที่นั่งเล่นพักผ่อน
ด้านหน้ามีรูปปั้นนกเจ้าฟ้าสิรินธรเป็นสัญลักษณ์ ใกล้ทางเข้าตัวอาคารมีป้ายไม้ขนาดใหญ่
เขียนข้อความว่า "ร่วมกันทำให้ชาวโลกอ่านออกเขียนได้" ข้อความนี้เป็นบทพระราชนิพนธ์
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ภายในห้องสมุด แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ชั้นบนและชั้นล่าง
ชั้นบน ประกอบไปด้วย

๑. ห้องเฉลิมพระเกียรติ

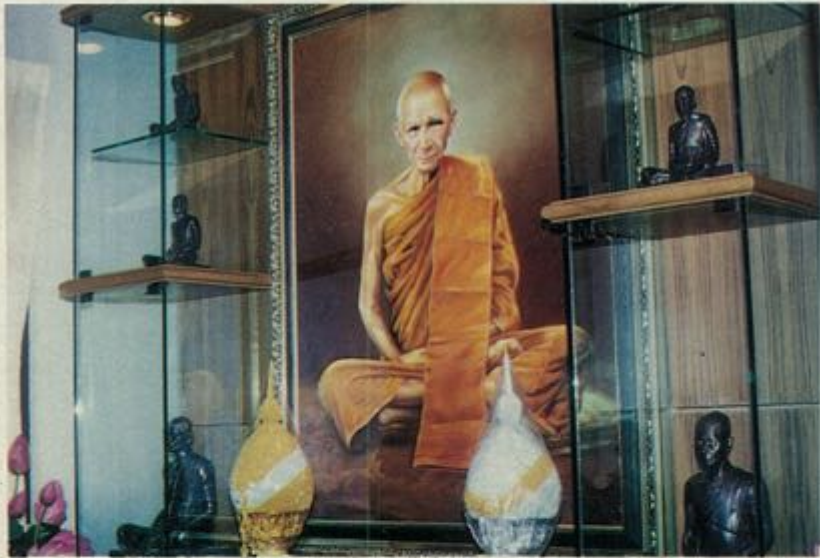
ประกอบไปด้วยโต๊ะทรงพระอักษร สมุดลงพระปรมาภิไธย พร้อมปากกา
เสียบตั้งโต๊ะ พระบรมสาทิสลักษณ์ ภาพพระราชกรณียกิจอันเกี่ยวเนื่องกับโครงการ
พระราชดำริต่าง ๆ พระราชประวัติของสมเด็จพระเทพและพระราชวงศ์ หนังสือ
พระราชนิพนธ์ต่าง ๆ

๒. ห้องหลวงพ่อดิม

เป็นห้องจัดไว้สำหรับให้ศาสนิกชนที่ไปใช้บริการห้องสมุด ได้สักการบูชาหลวงพ่อดิม เป็นเกจิอาจารย์ชื่อดังที่ประชาชนทั่วไปให้ความเคารพนับถือ ภายในห้องนี้จะมีประวัติและผลงาน รูปหล่อ ภาพเขียน และเครื่องอัฐบริวาร ของหลวงพ่อดิมจัดแสดงไว้ให้ชมกัน

๓. ห้องตากสินนครสวรรค์

ห้องนี้แสดงนิทรรศการถาวรที่ใช้ระบบแสง เสียง ที่ทันสมัย ประกอบไปด้วยเรื่องราวต่าง ๆ เช่น เมืองนครสวรรค์ อดีต-ปัจจุบันของเมืองตากสิน เมืองโบราณจันทเสน กระบวนการผลิตปูนซีเมนต์ โครงการสืบสานหัตถศิลป์ สถานที่ และบุคคลสำคัญของจังหวัด เจริญอุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

๔. ห้องศูนย์การเรียนรู้

เป็นห้องที่จัดไว้สำหรับให้นักศึกษา ประชาชน ได้ศึกษาค้นคว้า ทั้งในรูปแบบของรายบุคคล และหมู่คณะ โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งประกอบไปด้วยสื่อการเรียนการสอนครบครัน เช่น หนังสือคู่มือเรียน ชุดการเรียน วิทยุเทป วีซี ดีวีดี ไอ สไลด์ เครื่องฉายข้ามศรียะ ที่สำคัญห้องนี้จะเป็นศูนย์รับสัญญาณ ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไทยคม

สำหรับชั้นล่าง ด้านหน้าจะมีหลักศิลาจารึกบันทึกบทพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อันเกี่ยวเนื่องกับห้องสมุดและการอ่านหนังสือ ด้านทิศเหนือเป็นห้องอ่านหนังสือ มีหนังสือและตำราทุกประเภทจำนวน ๑๒,๕๐๐ เล่ม ไว้บริการ

ด้านทิศใต้เป็นมุมเด็กและครอบครัว มีสื่อการเรียนรู้ สำหรับให้เด็กและผู้ปกครอง ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน มีหนังสือสำหรับเด็ก ของเล่น เกมสัวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ

ห้องอ่านหนังสือ

มุมเด็ก และ ครอบครัว

ข้อคิดเห็น

คติธรรม

ของ

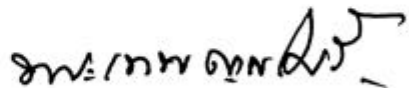
พระเทพญาณโมลี

รองเจ้าคณะภาค ๔ เจ้าอาวาสวัดนครสวรรค์

เนื่องในวโรกาสมหามงคลที่องค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ในวันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗ ซึ่งนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้ ยิ่งความปิติชื่นชมโสมนัสแก่พสกนิกรชาวจังหวัดนครสวรรค์เป็นล้นพ้น จึงขอเกิดพระเกียรติอันเป็นมหามงคลนั้น ด้วยคติธรรมดังต่อไปนี้

*"ทะเลเป็นที่รวมแห่งสายน้ำน้อยใหญ่ เช่นเดียวกับประชาชนถวายชีวิตไว้
ใต้เบื้องพระยุคลบาทของพระราชา"*

ด้วยอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และบุญกุศลที่รัฐบาลและประชาชนได้ร่วมกันสร้างห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสนองพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ท่านทรงมีต่อประชาชนชาวไทย จึงดลบันดาลให้ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ สถิตสถาพรเป็นประโยชน์แก่ประชาชนไปตลอดกาลนานเทอญ

(พระเทพญาณโมลี)

รองเจ้าคณะภาค ๔ เจ้าอาวาสวัดนครสวรรค์

ข้อคิดเห็น

ของ

ร้อยตรี พูลศักดิ์ สัตยานุรักษ์

อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์

.....

ในยุคโลกาวัตร์ สังคมข่าวสารข้อมูล และวิทยาการสมัยใหม่ได้เจริญก้าวหน้ามาก โดยเข้ามาเกี่ยวข้องกับในการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ห้างสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" แห่งนี้จะเป็นศูนย์กลางแห่งความรู้และวิทยาการสมัยใหม่ที่หลากหลาย ประชาชนโดยทั่วไปสามารถใช้บริการเกี่ยวกับการศึกษาทุกประเภท รวมทั้งความรู้ทางวิชาชีพในท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน

ห้างสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอตากาลี จังหวัดนครสวรรค์ ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงด้วยดี ก็ด้วยความจงรักภักดีของประชาชนชาวจังหวัดนครสวรรค์ และผู้ที่เกี่ยวข้องจากความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีต่อองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ในโอกาสอันเป็นมงคลนี้ ขอให้ประชาชนชาวจังหวัดนครสวรรค์ จงภาคภูมิใจช่วยกันบำรุงรักษาห้างสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" แห่งนี้ให้มีความเจริญรุ่งเรืองเป็นแหล่งความรู้เสริมสร้างสติปัญญาแก่ประชาชนยาวนานตลอดไป

ร้อยตรี

(**พูลศักดิ์ สัตยานุรักษ์**)

อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์

ด้วยพระบารมี

นครสวรรค์เป็นที่รวมของสายน้ำสำคัญ
ห้องสมุดเป็นที่รวมของสรรพตำรา ความรู้ และปัญญา

ด้วยพระบารมีฯ แห่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
พวกเราจึงมีห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอตากาลี ขึ้นที่นครสวรรค์
จึงนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณ และมิ่งมงคลเป็นล้นพ้น

(นายวิชัย ธรรมชอบ)

ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์

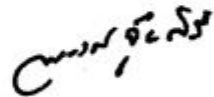
ข้อคิดเห็น
ของ
นายรณพจน์ จุ้ยศิริ
นายอำเภอตากาลี

.....

ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอตากาลี จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวโรกาสที่มีพระชนมพรรษาครบ ๓ รอบ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔

การจัดตั้งห้องสมุดแห่งนี้ นอกจากจะเป็นการเฉลิมพระเกียรติแด่พระองค์ท่านแล้ว ยังเป็นการสนองพระราชปณิธานที่ต้องการจะให้ห้องสมุดที่ดี มีหนังสือครบทุกประเภท สำหรับประชาชน จะได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้กัน

นับเป็นเรื่องที่น่าภาคภูมิใจยิ่ง สำหรับชาวตากาลีทุกคน ที่ได้มีโอกาสเป็นเจ้าของห้องสมุดแห่งนี้ และวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๓๗ จะเป็นวันที่ยังความปิติโสมนัสมาสู่พลสกนิกรทุกคน เนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะเสด็จพระราชดำเนินมาเป็นองค์ประธานในพิธีเปิด วันนี้จะเป็นเสมือนดวงประทีปที่ฉายนำความสว่างรุ่งโรจน์มาสู่ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" และการศึกษาของชาวอำเภอตากาลีสืบต่อไป

(นายรณพจน์ จุ้ยศิริ)

นายอำเภอตากาลี

ข้อคิดเห็น
นายบังอาจ บำรุงศรี
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์
 .....

ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอตาคลี สำเร็จลุล่วงด้วยดี ก็เพราะ
 ความสมัครสมานสามัคคี ความศรัทธา และความจงรักภักดีของพลนิกรทุกหมู่เหล่า ทั้ง
 ภาครัฐ เอกชน และองค์กรสงฆ์ ที่มีต่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
 ที่พระองค์ทรงมีปณิธานอันแน่วแน่อยากให้ชุมชนมีห้องสมุดที่ดีไว้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
 ของตนเอง ให้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดสมดังบทพระราชนิพนธ์ของพระองค์ตอนหนึ่งใน เรื่อง
 "ห้องสมุดในทัศนของข้าพเจ้า" ความว่า

"ข้าพเจ้าอยากให้เรา มีห้องสมุดที่ดี มีหนังสือครบทุกประเภท
 สำหรับประชาชน.....ถ้าเรามีหนังสือที่มีคุณค่า ทั้งเนื้อหาและรูปภาพให้
 เขาอ่าน ให้ความรู้ และความบันเทิง เด็ก ๆ จะได้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์
 ที่รอบรู้ มีธรรมประจำใจ มีความรักบ้านเมือง มีความปรารถนาจะทำแต่ประ
 โยชน์ที่สมควร"

ด้วยพระบารมี ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
 ปกเกล้าปกกระหม่อม และความมุ่งมั่นศรัทธา ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกหมู่เหล่า จึงมั่นใจ
 ได้ว่า ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ จะได้รับการ
 พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นแหล่งความรู้ที่สมบูรณ์แบบ สมดังปณิธานของพระองค์สืบต่อไป

(นายบังอาจ บำรุงศรี)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์

ประกาศจังหวัดนครสวรรค์
เรื่อง การจัดตั้งห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"

.....

ตามที่จังหวัดนครสวรรค์ ได้รับความเห็นชอบจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้จัดสร้างห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" ที่อำเภอตากาลี ประจำปีงบประมาณ ๒๕๓๔ นั้น อาศัยระเบียบกรมการศึกษานอกโรงเรียน ว่าด้วยห้องสมุดประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๔ หมวด ๒ ข้อ ๖ และข้อ ๘ จังหวัดนครสวรรค์ จึงประกาศจัดตั้งห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" ขึ้นโดยใช้ชื่อว่า ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอตากาลี ตั้งที่ถนน ชัยนาท - ดากฟ้า ตำบลตากาลี จังหวัดนครสวรรค์ ตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔

ร้อยตรี ทวี พรหมนารถ
(ทวี พรหมนารถ)
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์

ที่ ศธ ๑๑๓๘/๑๗๔๔๙

ศาลากลางจังหวัดนครสวรรค์
ถนนสวรรค์วิถี นว. ๖๐๐๐๐

๒๕ มิถุนายน ๒๕๓๗

เรื่อง ขอพระราชทานกราบบังคมทูลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอตากาลี
จังหวัดนครสวรรค์

เรียน ราชอาณาจักรในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนผังสังเขปห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอตากาลี ๒ ฉบับ
ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับพระราชทานอนุญาต ให้ดำเนินการ
โครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" เพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสทรงมีพระชนมายุ ๓ รอบ พระนักษัตร นั้น
จังหวัดนครสวรรค์ เป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้ดำเนินการตามโครงการจัดตั้ง
ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" ที่อำเภอตากาลี ซึ่งการก่อสร้าง และการตกแต่งเสร็จ
สมบูรณ์ พร้อมทั้งจะเปิดบริการให้แก่ประชาชนได้แล้ว

เพื่อความเป็นสิริมงคล และความจงรักภักดีที่พสกนิกรชาวนครสวรรค์มีแด่
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้ทรงเป็นมิ่งขวัญของชาวไทยทั้งมวล
จังหวัดนครสวรรค์ จึงขอพระราชทานกราบบังคมทูลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี เสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"
อำเภอตากาลี ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๓๗ เป็นต้นไป จะเป็นวัน เวลาใด แล้วแต่
จะทรงโปรดฯ

จังหวัดนครสวรรค์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณานำความขึ้น
กราบบังคมทูลทรงทราบฝ่าละอองพระบาทด้วย หากมีพระราชดำริประการใด ขอได้โปรด
แจ้งให้จังหวัดนครสวรรค์ทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตรี

(พลศักดิ์ สัตยานุรักษ์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์

ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด

โทร. ๐๕๖ - ๒๕๕๔๓๗

โทรสาร ๐๕๖ - ๒๕๕๑๙๖

ที่ รล ๐๐๐๗/๒๗๕๐

สำนักราชเลขาธิการ

สวนจิตรลดา กทม. ๑๐๓๐๓

๘ กรกฎาคม ๒๕๓๗

เรื่อง เสด็จฯ ทรงเป็นประธานเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอตากลิ
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์

อ้างถึง หนังสือที่ ศธ ๑๑๓๘/๑๗๔๔๔ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๓๗

ตามที่มีหนังสือขอให้นำความกราบบังคมทูล ขอพระราชทานอัญเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานในพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอตากลิ จังหวัดนครสวรรค์ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๓๗ เป็นต้นไป วันและเวลาใดสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลทราบบฝ่าละอองพระบาทแล้ว ทรงรับเชิญเสด็จในวันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๗ ส่วนเวลาขอได้โปรดติดต่อกับเจ้าหน้าที่กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง และเจ้าหน้าที่กรมราชองครักษ์ เพื่อร่วมกันพิจารณาจัดทำกำหนดการต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ท่านผู้หญิงมนัสสินิตย์ วณิชกุล)

ราชเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

กองงานในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สยามบรมราชกุมารี

โทร. ๒๘๐-๑๖๕๐-๑ โทรสาร. ๒๘๐-๑๖๓๙

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กับ

จังหวัดนครสวรรค์

เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธาน
เปิดศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครสวรรค์
๑๗ สิงหาคม ๒๕๓๕

ตัวแทนกลุ่ม
เลื้อหวายยกดอกบ้านเกาะ
หงษ์ ต.ตะเคียนเลื่อน อ.เมือง
ทูลเกล้าถวายเสด็จดอก

พสกนิกรทูลเกล้าถวาย
เงิน เพื่อเสด็จพระราชกุศล
ตามพระราชอัธยาศัย

เสด็จพระราชดำเนินนำนักเรียนนายร้อย
พระจุลจอมเกล้าและคณาจารย์ทัศนศึกษา
สถานที่สำคัญในทางประวัติศาสตร์
ในเขตจังหวัดนครสวรรค์
๑-๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๕

สมเด็จพระเทพฯ ทรง
เขียนลายบนเครื่องปั้นดินเผา
ของกลุ่มเครื่องปั้นดินเผา
บ้านมอญ ต.บ้านแก่ง อ.เมือง

ชาวบ้านทูลเกล้าถวาย
เรือยาวจำลอง เป็นของที่ระลึก

แนะนำ

จังหวัดนครสวรรค์

ประวัติจังหวัดนครสวรรค์

นครสวรรค์เป็นเมืองโบราณ สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยสุโขทัย ปรากฏชื่อในศิลาจารึกว่า "เมืองพระบาง" (ในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ และในศิลาจารึกสุโขทัย หลักที่ ๓) เป็นเมืองหน้าด่านสำคัญ ตัวเมืองเดิมตั้งอยู่บนที่ดอน บริเวณเชิงเขาขาด (เขาฤๅษี) จรดวัดหัวเมือง (วัดนครสวรรค์) ซึ่งปัจจุบันมีแนวเชิงเทินดินปรากฏให้เห็น เมื่อกรุงศรีอยุธยาเมืองราชธานีสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๑ (ขุนหลวงพระจ้าว) ได้รวมหัวเมืองกำแพงเพชร เมืองตาก และเมืองพระบางเข้าเป็นแขวง เรียกว่า "นครพิงค์คา"

นอกจากนี้ยังมีชื่อเรียกอีกว่า "เมืองขอนแก่น" เพราะตัวเมืองตั้งอยู่บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา และหันหน้าเมืองไปทางแม่น้ำซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ แสงอาทิตย์ส่องเข้าหน้าเมืองตลอดเวลา ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น "เมืองนครสวรรค์" เพราะในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น เมืองนครสวรรค์ยังเรียกว่า "เมืองพระบาง" ต่อมาในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ได้มีการเปลี่ยนชื่อเมืองต่าง ๆ ครั้งใหญ่ "เมืองพระบาง" จึงเปลี่ยนชื่อเป็น "เมืองนครสวรรค์"

อีกชื่อหนึ่งที่รู้จักกันแพร่หลายมาแต่เดิมคือ "ปากน้ำโพ" เรียกกันมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา คราวที่พระเจ้าหงสาวดี (บุเรงนอง) ยกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาในสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ กองทัพเรือจากกรุงศรีอยุธยาได้ยกทัพไปรบเข้าศึกที่ปากน้ำโพ แต่ด้านทัพเข้าศึกไม่ไหวจึงล่าถอยกลับ ที่มาของคำว่า "ปากน้ำโพ" สันนิษฐานได้ ๒ ประการคือ มาจากคำว่า "ปากน้ำไหล" เพราะเป็นบริเวณปากน้ำที่แม่น้ำปิง (ปิงรวมกับวัง) และแม่น้ำน่าน (น่านรวมกับขยม) ไหลมาบรรจบกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา อีกประการหนึ่งคือ มี

ต้นโพธิ์ขนาดใหญ่อยู่ตรงปากน้ำ ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ตั้งของศาลเจ้ากวนอู เรียกกันว่า "ปากน้ำโพธิ์" จากการที่แม่น้ำปิงและแม่น้ำน่านไหลมาบรรจบกันนั้น เสมือนแม่น้ำ ๔ สาย คือ ปิง วัง ยม น่าน ไหลมาบรรจบกันด้วย จึงมีชื่อเรียกอีกเมืองหนึ่งว่า "เมืองสี่แคว"

เมืองนครสวรรค์ ปัจจุบันเป็นจังหวัดนครสวรรค์ ตั้งอยู่บนพื้นที่ครอบคลุมเมืองโบราณที่มีชื่อว่า เมืองพระบาง เมืองขอนตะวัน นครพิงค์คา เมืองปากน้ำโพ เมืองสี่แคว และเมืองนครสวรรค์

ในสมัย ร.ศ. ๑๑๔ พระยาพิไชยสุนทร (ชื่น) ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์คนแรก

คำขวัญประจำจังหวัดนครสวรรค์ คือ

"เมืองสี่แคว แห่มังกร พักผ่อนบึงบอระเพ็ด ปลารสเด็ดปากน้ำโพ"

บึงบอระเพ็ด

ขนาดและพื้นที่ตั้ง

จังหวัดนครสวรรค์ ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง หรือภาคกลางตอนบน ประมาณเส้นรุ้งที่ ๑๕ องศา ๑๕ ลิปดาเหนือ ถึง ๑๖ องศา ๗ ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ ๙๙ องศา ๗ ลิปดาตะวันออก ถึง ๑๐๐ องศา 46 ลิปดาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ ๕๐ - ๑๕๐ เมตร

มีพื้นที่ ๙,๖๒๗.๙๒ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๕,๙๙๘,๕๔๖ ไร่

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร และอำเภอขาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร

ทิศใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี อำเภอเมืองจังหวัดอุทัยธานี อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท และอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์

ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภออุ้มผาง-จังหวัดตาก

การปกครอง

แบ่งเขตการปกครองตามลักษณะการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ดังนี้

การปกครองส่วนภูมิภาค แบ่งออกเป็น ๑๒ อำเภอ ๑ กิ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอโกรกพระ อำเภอชุมแสง อำเภอหนองบัว อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอเก้าเลี้ยว อำเภอดาคลี อำเภอท่าตะโก อำเภอไพศาลี อำเภอพยุหะคีรี อำเภอตากฟ้า และกิ่งอำเภอแม่วงก์ ๑๒๓ ตำบล และ ๑,๒๑๓ หมู่บ้าน

การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาล ๓ แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองนครสวรรค์ เทศบาลเมืองชุมแสง เทศบาลตำบลดาคลีและสุขาภิบาล ๑๔ แห่ง

จำนวนประชากร

มีประชากรทั้งสิ้น ๑,๐๘๙,๕๘๘ คน ชาย ๕๕๓,๒๕๕ คน หญิง ๕๔๖,๖๕๓ คน (สถิติสำรวจครั้งล่าสุดเมื่อเดือนมิถุนายน 2537)

ทรัพยากรธรรมชาติ

แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือ แม่น้ำ ซึ่งมีแม่น้ำสำคัญๆ หลายสายไหลผ่าน ได้แก่

- แม่น้ำปิง เป็นที่รวมของแม่น้ำปิง และแม่น้ำวัง ไหลมาบรรจบที่ อำเภอสามเงา จังหวัดตาก ไหลผ่านจังหวัดกำแพงเพชร เข้าเขตจังหวัดนครสวรรค์ผ่านอำเภอบรรพตพิสัย อำเภอเมืองนครสวรรค์ มาบรรจบกับแม่น้ำน่าน ที่ ตำบลปากน้ำโพ

- แม่น้ำน่าน เป็นที่รวมของแม่น้ำน่าน และแม่น้ำยม ไหลมาบรรจบกันที่ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ มาบรรจบกับแม่น้ำปิง ที่ ตำบลปากน้ำโพ

- แม่น้ำเจ้าพระยา เกิดจากแม่น้ำปิง และแม่น้ำน่าน ไหลมาบรรจบกันเป็นต้นกำเนิดแม่น้ำเจ้าพระยา ไหลจากจังหวัดนครสวรรค์ ผ่านจังหวัดอุทัยธานี ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง ออยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี กรุงเทพมหานคร ออกสู่อ่าวไทย ที่จังหวัดสมุทรปราการ รวมระยะทางประมาณ ๓๖๐ กิโลเมตร

- บึงบอระเพ็ด เป็นบึงน้ำจืดขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ และเป็นที่อยู่อาศัยของนกนานาชนิด

ป่าไม้

ป่าไม้ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอลาดยาว และกิ่งอำเภอแม่วงก์ ซึ่งมีสภาพป่าที่สมบูรณ์ประมาณ ๕๑๕,๓๗๕ ไร่ จากพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมดของจังหวัดประมาณ ๕๘๘,๐๖๗ ไร่ ประกอบด้วย ป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ และป่าดงดิบ

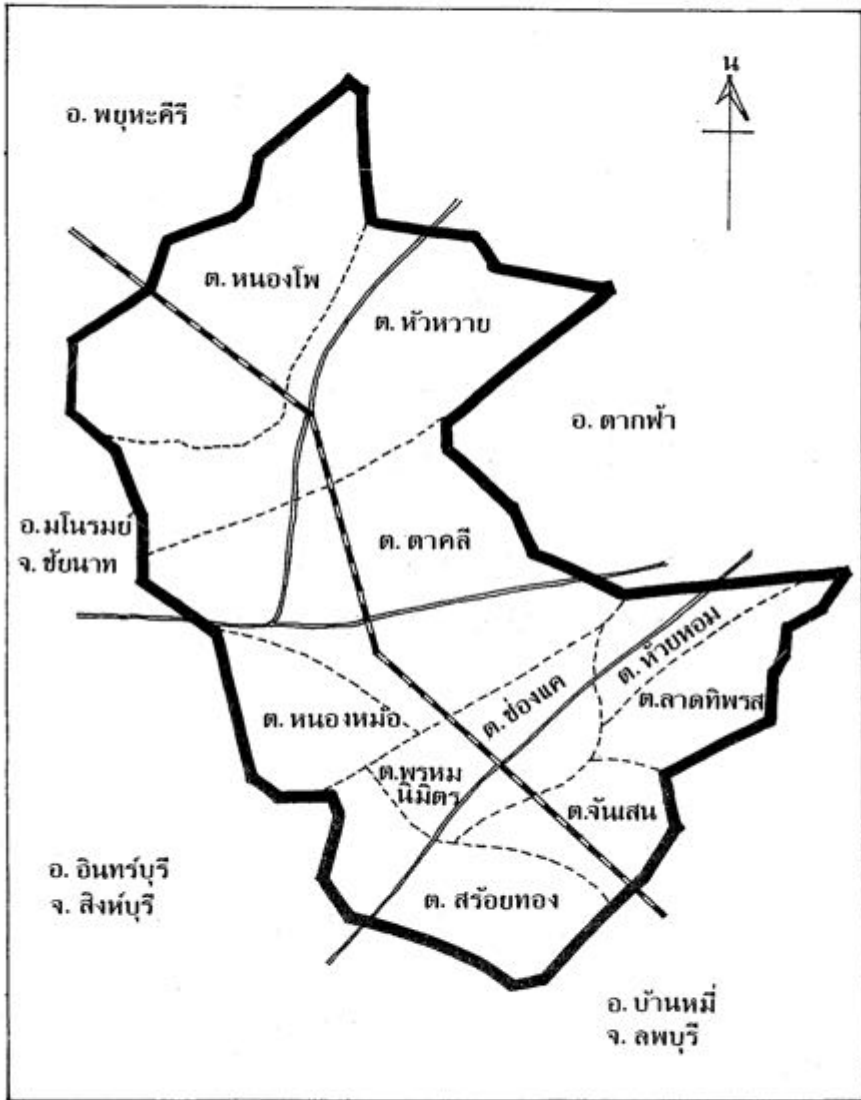
จังหวัดนครสวรรค์ มีเนื้อที่ป่าสงวนแห่งชาติ รวม ๖ แห่ง จำนวน ๑,๓๓๐,๖๕๔ ไร่ และอุทยานแห่งชาติ ๑ แห่ง เนื้อที่ ๓๐๗,๕๐๐ ไร่

**แนะนำ
อำเภอตากลี**

แผนที่อำเภอตากาลี

ประวัติอำเภอตาคลี

ความเป็นมาของชื่อ อำเภอตาคลี กล่าวกันว่าเพี้ยนมาจากคำว่า "ตึคลี" หรือ "เตาะคลี" สืบเนื่องจากเล่าขานสืบต่อกันตามตำนาน ในพระราชนิพนธ์เรื่องสังข์ทองของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ ๒) ว่าครั้งหนึ่ง พระสังข์ทองกับพระอินทร์ได้เหาะขึ้นไปตึคลีบนยอดเขาแห่งหนึ่ง ซึ่งก็คือ เขาตาคลี ปัจจุบันยอดเขาตาคลีมีลานกว้างขนาดใหญ่ไม่มีต้นไม้อื่น จึงเป็นที่เชื่อของชาวบ้านว่า เคยเป็นลานที่พระสังข์ทองกับพระอินทร์ใช้เป็นสถานที่ตึคลี และด้วยเหตุนี้จึงได้ใช้รูปพระสังข์ทองมาเตาะคลีอยู่เหนือเมฆเป็นสัญลักษณ์ของธงประจำอำเภอ มีพื้นธงสีเขียวเหลือง

อำเภอตาคลี แต่เดิมเป็นท้องที่ขึ้นกับอำเภอพยุหะคีรี ต่อมามีการก่อสร้างทางรถไฟไปทางจังหวัดภาคเหนือ การคมนาคมสะดวกขึ้นจึงมีประชาชนเข้ามาตั้งบ้านเรือนมากขึ้นเป็นลำดับ จนเป็นชุมชนหนาแน่น อำเภอตาคลีจึงได้พัฒนาเป็นลำดับดังนี้

พ.ศ. ๒๔๖๐ กระทรวงมหาดไทยได้ยกฐานะขึ้นเป็นกิ่งอำเภอ ตั้งที่ว่าการกิ่งอำเภอขึ้นที่บ้านตาคลีใกล้กับสถานีรถไฟ ในระยะนี้มีประชาชนประมาณ ๑๒,๐๐๐ ครอบครัว

พ.ศ. ๒๔๘๐ กระทรวงมหาดไทยยกฐานะกิ่งอำเภอเป็นอำเภอตาคลี

พ.ศ. ๒๔๙๒ กองทัพอากาศได้จัดตั้งหน่วยยุทธการเป็นกองบินน้อยที่ ๔

(ปัจจุบันเป็นกองบิน ๔)

พ.ศ. ๒๔๙๕ รัฐบาลตัดถนนพหลโยธินผ่านท้องที่อำเภอตาคลี ทำให้อำเภอตาคลีเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทั้งรถไฟและรถยนต์

พ.ศ. ๒๔๙๙ กรมชลประทานได้เริ่มโครงการขุดคลองส่งน้ำตามโครงการส่งน้ำ ชัยนาท-ป่าสัก ทำให้ประชาชนมีการอพยพเข้ามาทำกินมากขึ้น ทางราชการเห็นว่าสถานที่ตั้งที่ว่าการอำเภอคับแคบและอยู่ห่างจากถนนพหลโยธิน จึงย้ายที่ว่าการอำเภอใหม่

มาตั้งที่บริเวณหลังเขาตาคลี

พ.ศ. ๒๔๙๙ เปิดทำการที่ว่าการอำเภอตาคลีใหม่ ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน

2499

สภาพทางภูมิศาสตร์

ขนาดและพื้นที่ตั้ง

อำเภอตาคลีมีพื้นที่ ๑,๐๕๖ ตารางกิโลเมตร

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลม่วงหัก ตำบลเนินมะกอก ตำบลนิคมเขาบ่อแก้ว
อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอโคกสำโรง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี และอำเภอ
อินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ และตำบลหนองม่วง
อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอสรรพยา อำเภอเมืองชัยนาท และอำเภอมโนรมย์
จังหวัดชัยนาท อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

ทรัพยากรธรรมชาติ

อำเภอตาคลีมีทรัพยากรธรรมชาติ คือ เขาหินซึ่งใช้ระเบิดย่อยหินทำการ
ก่อสร้างต่างๆ และดินขาวซึ่งใช้ประโยชน์ในการทำปูนซีเมนต์ และแร่เหล็ก

แหล่งน้ำสำคัญ อำเภอตาคลีเป็นอำเภอที่อยู่บนที่ดอน ไม่มีแม่น้ำไหลผ่านเลย
ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ กรมชลประทานได้ทำการขุดคลองสายใหญ่ตามโครงการชัยนาท-ป่าสัก
ซึ่งนับว่ามีความสำคัญต่อทางอำเภอในด้านเกษตรกรรมเป็นอย่างมาก คลองนี้ชื่อว่า
"คลองอนุศาสนันท์" และมีลำน้ำห้วยหอม ซึ่งตั้งอยู่ตำบลห้วยหอม ได้ใช้เพื่อการเกษตร

และการบริโภค และคลองชลประทานซึ่งขุดจากอำเภอยุทธะคีรี เข้ามาในตำบลหนองโพ
ใช้ในการเกษตรและการบริโภคอีกด้วย

ประชากร

การปกครองท้องที่ปัจจุบันอำเภอตากลิแบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๐
ตำบล ๑๐๕ หมู่บ้าน มีประชากรรวมทั้งสิ้น ๑๗,๔๕๐ คน เป็นชาย ๕๗,๔๙๖ คน เป็นหญิง
๕๕,๐๖๔ คน โดยแยกเป็นในเขตเทศบาล ๓๑,๗๙๕ คน นอกเขตเทศบาล ๘๕,๐๒๕ คน
(ข้อมูลเมื่อ ๓๐ มกราคม ๒๕๓๖)

ภาคผนวก

รายนามผู้บริจาคเงินสมทบ
สร้างห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"
อำเภอตากาลี จังหวัดนครสวรรค์
(ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป)

๑. พระเทพญาณโมลี	๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท
๒. พระครูวาปีปทุมรักษ์	๑๕๐,๐๐๐ บาท
๓. พระครูนิพันธ์สาธุกิจ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
๔. นายบุญชู ไรจนเสถียร	๑๐๐,๐๐๐บาท
๕. นายธีระวัฒน์ ศิริวันสาณฑ์	๒๕,๐๐๐ บาท
๖. พ.ล.อ.อ. เกษตร ไรจนนิล	๕๐,๐๐๐ บาท
๗. กองบิน ๔ ตากาลี	๕๐,๐๐๐ บาท
๘. ชมรม ๑๖ สังกศรรค์	๕๐,๐๐๐ บาท
๙. ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตากาลี	๓๓,๖๐๐ บาท
๑๐. คณะสงฆ์อำเภอตากาลี	๓๔,๐๐๐ บาท
๑๑. สโมสรไลออนส์อำเภอตากาลี	๒๕,๐๐๐ บาท
๑๒. ชมรมเพื่อสุขภาพตากาลี	๒๕,๐๐๐ บาท
๑๓. สมาคมชาวไร่อ้อย	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๔. โรงงานชลประทานซีเมนต์ ตากาลี	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๕. นางสุนีย์ กิตติอุดม	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๖. นายสงวนศักดิ์ สุขโรจน์นิรันดร์	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๗. นายเพชร พวงสมบัติ	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๘. นายเล็ก เต็บศิริ	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๙. นางก่องแก้ว เต็บศิริ	๒๐,๐๐๐ บาท

๒๐. นางบุญรอด แจ็งกิจ	๒๐,๐๐๐ บาท
๒๑. ชมรมมิตรภาพ	๒๐,๐๐๐ บาท
๒๒. นายประเทือง คำประกอบ	๑๕,๐๐๐ บาท
๒๓. นางสงบ อมรศักดิ์	๑๕,๐๐๐ บาท
๒๔. นางอมรรัตน์ เปลื้องประสิทธิ์	๑๕,๐๐๐ บาท
๒๕. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอตาคลี	๑๓,๕๓๒ บาท
๒๖. ชมรมสายธาร	๑๒,๐๐๐ บาท
๒๗. นางวาริพิน ศุภวาริ	๑๒,๐๐๐ บาท
๒๘. นายชัยรัตน์ ศุภวาริ	๑๒,๐๐๐ บาท
๒๙. นางพรสุดา เตชะสุวรรณชัย	๑๒,๐๐๐ บาท
๓๐. ชมรมรวมช่างตาคลี	๑๐,๕๐๐ บาท
๓๑. นายเกรียงศักดิ์ วรรณูชัย	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๒. นางกิริติ วรรณูชัย	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๓. นางประเทือง เวชกิจ	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๔. นายสุระ เวชกิจ	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๕. ดร. วิลาศ สิ้นสวัสดิ์	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๖. ศาสตราจารย์มัลลิกา สิ้นสวัสดิ์	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๗. นางสาววิลาศลักษณ์ สิ้นสวัสดิ์	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๘. คณะกรรมการสมาคมลูกเสือชาวบ้านตาคลี	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๙. สถานีตำรวจภูธรอำเภอตาคลี	๑๐,๐๐๐ บาท
๔๐. กลุ่มเกษตรกรชาวไร่อ้อยตาคลี - ตากฟ้า	๑๐,๐๐๐ บาท
๔๑. นายสมบัติ เกียรติชูศักดิ์	๑๐,๐๐๐ บาท
๔๒. นางสุวรรณี พัวพรพงษ์	๑๐,๐๐๐ บาท
๔๓. นางจินดา พันธุ์กิ่งทองคำ	๑๐,๐๐๐ บาท

๔๔. ชมรมแม่บ้าน ๒๙	๑๐,๐๐๐ บาท
๔๕. นางบุญสม ชุณหจิณา	๑๐,๐๐๐ บาท
๔๖. นางบุญช่วย เศรษฐนันท์	๑๐,๐๐๐ บาท
๔๗. นางสมพร เศรษฐนันท์	๑๐,๐๐๐ บาท
๔๘. นางสาวรำไพ เศรษฐนันท์	๑๐,๐๐๐ บาท
๔๙. พ. อ. ชัยยง - นางประภา ศรีจิตติ	๑๐,๐๐๐ บาท
๕๐. นางภคินี พูลสวัสดิ์	๑๐,๐๐๐ บาท
๕๑. นายอุดม พงษ์วัชรารักษ์	๑๐,๐๐๐ บาท
๕๒. นายวรวิทย์ แก้วสว่าง	๑๐,๐๐๐ บาท
๕๓. นายสุรพร นันทสำเร็จ	๑๐,๐๐๐ บาท
๕๔. นางสุกัญญา เตียเวชสุวรรณ	๑๐,๐๐๐ บาท
๕๕. นายตุงรีวั แฮโค้ว	๑๐,๐๐๐ บาท
๕๖. นางชื่นฮวย ลือสกุลกิจไพศาล	๑๐,๐๐๐ บาท
๕๗. นางสุรางค์ วัตแก้ว	๑๐,๐๐๐ บาท
๕๘. นายเจริญ ก้องปรีชากุล	๑๐,๐๐๐ บาท
๕๙. นายศิริ ศิริรัตโนทัย	๑๐,๐๐๐ บาท
๖๐. นางสุนิทร วิชิตนาค	๑๐,๐๐๐ บาท
๖๑. นายวันชัย ตั้งสุวรรณ	๑๐,๐๐๐ บาท
๖๒. นางวาสนา ปรียาโชติ	๑๐,๐๐๐ บาท
๖๓. โรงเรียนปรียาโชติ	๑๐,๐๐๐ บาท
๖๔. นางเอี่ยมนุช ชัชชวลิตสกุล	๑๐,๐๐๐ บาท
๖๕. ยุวสมาคมแห่งประเทศไทยตากลิ	๑๐,๐๐๐ บาท
๖๖. นายสมศักดิ์ ตริอรุณ	๑๐,๐๐๐ บาท
๖๗. นายสุพจน์ ลีประเสริฐ	๑๐,๐๐๐ บาท

๖๘. สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ลูกเสือชาวบ้านตากลิ	๑๐,๐๐๐ บาท
๖๙. นายประวิทย์ วาริชวัฒนะ	๑๐,๐๐๐ บาท
๗๐. นางสมพร วาริชวัฒนะ	๑๐,๐๐๐ บาท
๗๑. นายธวัช ลักยพร	๑๐,๐๐๐ บาท
๗๒. นางพัชรินทร์ ลักยพร	๑๐,๐๐๐ บาท
๗๓. นางห่มวย ศรีสุวรรณ	๑๐,๐๐๐ บาท
๗๔. นายบัญญัติ โพธิ์รัตน์	๑๐,๐๐๐ บาท
๗๕. นายไพบูลย์ โตอ้อม	๑๐,๐๐๐ บาท
๗๖. นายคาบตำรวจวิรัช โตอ้อม	๑๐,๐๐๐ บาท
๗๗. นางไพลิน โตอ้อม	๑๐,๐๐๐ บาท
๗๘. นางสาวสายพิน จิตตปริยานนท์	๑๐,๐๐๐ บาท
๗๙. นางสาวภัสณี ชัยมงคล	๑๐,๐๐๐ บาท
๘๐. นางทองฤ สุวรรณกุล	๑๐,๐๐๐ บาท
๘๑. นางไพลิน อนุรัตน์	๑๐,๐๐๐ บาท
๘๒. นางเฉลิม ดิษฐสิทธิ์ธรรม	๑๐,๐๐๐ บาท
๘๓. นางวนิดา ชานสุจริต	๑๐,๐๐๐ บาท
๘๔. นางพัตรา ห่วงแก้ว	๑๐,๐๐๐ บาท
๘๕. นายอดุล เรืองงาม	๑๐,๐๐๐ บาท
๘๖. นายสิงห์ชัย ภู่งาม	๑๐,๐๐๐ บาท
๘๗. นางยุพดี ภู่งาม	๑๐,๐๐๐ บาท
๘๘. นายภูมินทร์ ภู่งาม	๑๐,๐๐๐ บาท
๘๙. เด็กหญิงเกษศิริินทร์ ภู่งาม	๑๐,๐๐๐ บาท
๙๐. นางจรี วัฒนศิริ	๑๐,๐๐๐ บาท
๙๑. นายบุญมี ด้วงสัน	๑๐,๐๐๐ บาท

๙๒. นางคำ ดวงสั้น	๑๐,๐๐๐ บาท
๙๓. พระครูนิวิฐปัญญากร	๑๐,๐๐๐ บาท
๙๔. นายลมูล ไยเทศ	๑๐,๐๐๐ บาท
๙๕. นางจำลอง ไยเทศ	๑๐,๐๐๐ บาท
๙๖. นางกิมลี แจ่มมี	๑๐,๐๐๐ บาท
๙๗. นางรำไพ แจ่มมี	๑๐,๐๐๐ บาท
๙๘. สมเด็จพระปรีชาญาณมุนี (หลวงปู่ใหญ่)	๑๐,๐๐๐ บาท
๙๙. นายสมศักดิ์ สุทธิกิตติรัตน์	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๐๐. นางจำเริญ มั่นสกุล	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๐๑. นางศิริพร สรรค์ประสิทธิ์	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๐๒. นางสาวภา อ่อนสำอางค์	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๐๓. นางวารุณี รัตนพงษ์	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๐๔. นายกมลชน จันทรังษี	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๐๕. นางสาวสุนันท์ มังคลัษเจียร	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๐๖. นายสรรค์ศักดิ์ มีชื่อน	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๐๗. นางชนิษฐา ตียะวงศ์สุวรรณ	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๐๘. บริษัท ไปรคอน (๑๙๙๒) จำกัด	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๐๙. นางรำพึง จุ้ยศิริ	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๑๐. นางดวงจันทร์ สุพงษ์พนิชย์	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๑๑. นายจรุง ภูมิมาศ	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๑๒. นางทองเต็ม ฉัตรชัยการ	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๑๓. นางชิวเตียง แซ่จ้าว	๑๐,๐๐๐ บาท

กำหนดการ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"
อำเภอตากดี จังหวัดนครสวรรค์
วันพุธ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๓๗

- .....
- ๑๐๓๖ ๑๓.๔๕ น. - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่ง จากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ไปยังกองพลทหารม้าที่ ๒ รักษาพระองค์
- ๑๐๓๖ ๑๓.๕๐ น. - เสด็จฯ ประทับเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งไปยังกองบิน ๔ กองพลบินที่ ๓ อำเภอตากดี จังหวัดนครสวรรค์
- ๑๐๓๖ ๑๔.๔๕ น. - เฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งถึงกองบิน ๔ กองพลบินที่ ๓
- ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนครสวรรค์ แม่ทัพภาคที่ ๓ ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๓๑ ผู้บัญชาการกองพลบินที่ ๓ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ เฝ้าฯ รับเสด็จ
  - เสด็จฯ ประทับรถยนต์พระที่นั่งไปยังห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอตากดี
- ๑๐๓๖ ๑๕.๐๐ น. - รถยนต์พระที่นั่งถึงห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ นายอำเภอตากดี และข้าราชการ เฝ้าฯ รับเสด็จ
  - เสด็จฯ เข้าสู่ชั้นปฏิบัติ
  - ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระพุทธชินราชขนิพัต

- ทรงกราบ
- ประทับพระราชอาสน์
- ทรงศีล
(ประธานเสด็จมณฑลคัลล ๑๖)
- ผู้ดำเนินการศรัทธาการศึกษาณโรงเรียนลัทธิวัชรธรรมจักร เจ้าเฝ้าฯ
ทูลเกล้าถวายสุลลิตร์และหนังสือที่ระลึก
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กราบบังคมทูลรายงาน
- เสด็จฯ ไปยังแท่นทรงกดปุ่มไฟฟ้าเปิดแพรคลุมป้ายที่องค์สมเด็จพระเจ้า
" เสด็จมราชกุมารี "
- (พระเสด็จเสวยมังคุดคาถา ชาวพนักงานลั่นฆ้องชัย ประโคมสังข์
แตร ดุริยางค์)
- เสด็จฯ ทรงปลูกต้นไม้ (ต้นเพ็ญ)
- เสด็จฯ เข้าสู่วังลับพลาพิธี
- ทรงประเคนจุฬาลักษณ์ไทยธรรมถวายพระเสด็จ
- ประทับพระราชอาสน์
- ทรงทูลตั้งทักษิณาทน
(พระเสด็จมณฑลอนุโมทนา)
- ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ กราบบังคมทูลเบิกผู้มีอุปการคุณ เข้ารับ
พระราชทานเข็มฉัตรมาคน
- เสด็จฯ ไปทรงกราบที่หน้าเครื่องนมัสการ
- เสด็จฯ ทอดพระเนตรที่องค์สมเด็จพระเจ้าในอาคาร
- ทรงลงพระนามาภิไธยในสมุดที่ระลึกและแผ่นศิลา
- เสด็จฯ ทอดพระเนตรโครงการสืบสวนหัตถ์ศิลป์และนิทรรศการ
- เสด็จฯ ทรงเยี่ยมราษฎรที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จฯ
- เสด็จฯ ประทับรถยนต์พระที่นั่งไปยังภู่งบิ่น ๔ ภู่งพลบันที่ ๓

- เวลา ๑๖.๕๐ น. - เลื่อนฯ ประทับเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งไปยังกองพลทหารม้าที่ ๒
รักษาพระองค์
- เวลา ๑๗.๓๐ น. - เฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งถึงกองพลทหารม้าที่ ๒ รักษาพระองค์
- เลื่อนฯ ประทับรถยนต์พระที่นั่งกลับพระตำหนักฤๅษีรัตนารโหฐาน
พระราชมังคลาภิเษก

การแต่งกาย - ข้าราชการ แต่งเครื่องแบบปกติขาว
- ประชาชน แต่งชุดสุภาพหรือชุดสุภาพกึ่งนุ่ง

**คณะผู้จัดทำหนังสือที่ระลึก
ที่ปรึกษา**

นายบังอาจ บำรุงศรี

นายสุรพล อรุณรัตน์

คณะผู้จัดทำ

นายกาศ กล้าน้อย

นายคมกริบ ตลับทอง

น.ส.อัษฎาภรณ์ บุญสนอง

นางสมลักษณ์ สุขสกุล

โลกคือมนทริรแผ้ว   ไทศาล
ห้องหับสรรพโฬาร   เลิศล้ำ
หนังสือดุจประแจทวาร   ไขสู่ห้องนา
จับพบรัตนแท้   ก่องแก้ววิทยา

พระราชนิพนธ์ ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี